

# PROPOZYCJE ZADAŃ TESTOWYCH

## Propozycja oceny wyników testu

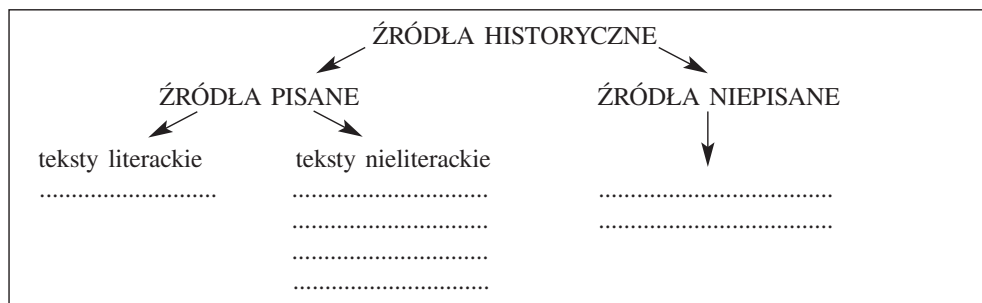
Ocena	Procent uzyskanych punktów
niedostateczna	0–32%
dopuszczająca	33–50%
dostateczna	51–67%
dobra	68–86%
bardzo dobra	87–99%
celująca	100%

### Test I. – Kręgi cywilizacyjne

Semestralny rozkład materiału. Część 1, lekcja: 7(10); do testu włączono informacje zawarte we *Wprowadzeniu*

#### Zadanie 1. (0–7)

W odpowiednie miejsca wpisz przykłady źródeł historycznych zaliczanych do wymienionych poniżej typów.



#### Zadanie 2. (0–4)

W wolne pola tabeli wpisz informacje, których brakuje w zamieszczonych poniżej zdaniach.

Podział dziejów ludzkości na epoki nazywamy [A]. Jako granice między epokami zazwyczaj przyjmuje się wydarzenia uznane za przełomowe. Wydarzeniem przełomowym, które może zostać uznane za początek cywilizacji klasycznej jest wykształcenie się [B] – środowiska społecznego właściwego dla grecko-rzymskiej cywilizacji. Jego zaniknięcie można uznać za kres istnienia cywilizacji klasycznej. Przyjęcie tego kryterium pozwala uznać, że cywilizacja klasyczna rozwijała się od ok. [C] do ok. [D].

A	
B	
C	
D	

**Zadanie 3.** (0–2)

Zaznacz odpowiedzi prawdziwe.

Pierwszy w dziejach krąg cywilizacyjny stworzyły cywilizacje:

- A. egipska                      B. minojska, mykeńska  
C. Doliny Indusu              D. perska

A	B	C	D

**Zadanie 4.** (0–13)

Wskaż pojęcia i nazwy wiążące się z cywilizacją perską i lateńską. Zwróć uwagę, że niektóre z podanych nazw i pojęć nie odnoszą się do żadnej z tych cywilizacji.

- A. Aryman                      B. Ahuramazda                      C. Asyria                      D. Byblos                      E. Celtowie  
F. Cyrus Wielki              G. druidzi                      H. dualizm                      I. Galowie                      J. Kartagina  
K. imperium                      L. pismo klinowe                      Ł. La Tène                      M. Ludy Morza                      N. mazdaizm  
O. satrapa                      P. wielki król                      R. Zoroaster

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R
1. cywilizacja perska																		
2. cywilizacja lateńska																		

**Zadanie 5.** (0–5)

Uporządkuj chronologicznie, od najwcześniejszego, podane niżej wydarzenia. W wolne pola wpisz odpowiednie cyfry.

	inwazja Dorów
	inwazja Ludów Morza we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego
	migracja jońska
	upadek cywilizacji minojskiej
	powstanie cywilizacji mykeńskiej

**Zadanie 6.** (0–5)

Przyporządkuj cywilizacjom nazwę typu pisma. Pamiętaj, że każda z wymienionych cywilizacji posługiwała się pismem.

1. cywilizacja minojska                      A. pismo klinowe  
2. cywilizacja lateńska                      B. tzw. pismo linearne A  
3. cywilizacja klasyczna                      C. tzw. pismo linearne B  
4. cywilizacja mykeńska                      D. pismo alfabetyczne  
5. cywilizacja mezopotamska

1	
2	
3	
4	
5	

**Zadanie 7.** (0–1)

Późnostarżytny krąg cywilizacyjny tworzyły cywilizacje:

- A. klasyczna, perska, lateńska                      B. klasyczna, perska, egipska  
C. klasyczna, perska, indyjska                      D. klasyczna, perska, arabska

A	B	C	D

**Zadanie 8.** (0–14)

Nazwom trzech epok w dziejach Grecji przyporządkuj daty i określenia czasu (oznaczone cyframi rzymskimi) oraz wydarzenia (oznaczone wielkimi literami) wyznaczające ich ramy chronologiczne. Litery i cyfry wpisz w odpowiednie pola tabeli. Wszystkie podane informacje muszą zostać uwzględnione.

Nazwa epoki	początek (p) / koniec (k) epoki	
	wydarzenie/a	data/y
1. Epoka archaiczna	(p) ----- (k)	-----
2. Epoka klasyczna	(p) ----- (k)	-----
3. Epoka hellenistyczna	(p) ----- (k)	-----

Wydarzenia:

- A. wojny perskie
- B. powstanie pierwszych kolonii greckich poza Helladą
- C. podbój Grecji przez Rzym
- D. przyjęcie przez Greków pisma alfabetycznego
- E. panowanie Aleksandra Macedońskiego

Daty, określenia czasu:

- I. 336–323 przed Chr.
- II. ok. 775 r. przed Chr.
- III. 500–479 przed Chr.
- IV. zapewne druga połowa I w. przed Chr.
- V. druga połowa II w. przed Chr.

**Zadanie 9.** (0–1)

Zaznacz najtrafniejszą odpowiedź.

Cechą wyróżniającą cywilizację grecką było:

- A. wykorzystywanie pisma alfabetycznego
- B. tradycja heroiczna
- C. poczucie wspólnoty łączące Hellenów
- D. forma politycznej organizacji społeczeństwa

A	B	C	D
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**Zadanie 10.** (0–3)

W zamieszczonych poniżej zdaniach wskaż zdania poprawne i błędne. W tych ostatnich podaj, jak być powinno.

- W drugiej połowie VI w. przed Chr. miasta greckie w Azji Mniejszej znalazły się pod panowaniem Persji.
- Konsekwencją wojny peloponeskiej było ugruntowanie hegemonii Aten w świecie greckim.
- Twórcą potęgi militarnej Macedonii był Aleksander Wielki.
- Rozprzestrzenianie się kultury greckiej na olbrzymich obszarach Wschodu rozpoczęło się w czasie panowania Aleksandra Macedońskiego.
- Po śmierci Aleksandra Wielkiego władzę nad stworzonym przez niego imperium objął jego kilkuletni syn Aleksander.
- Kres istnieniu państw hellenistycznych położył podbój rzymski.

	Jest poprawnie	Powinno być
1. zdanie	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. zdanie	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. zdanie	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. zdanie	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. zdanie	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. zdanie	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**Zadanie 11.** (0–3)

Uzupełnij periodyzację Rzymu, wpisując nazwy epok.

Ramy chronologiczne	Nazwa epoki
1. 753–509 przed Chr.	
2. 509–30 przed Chr.	
3. 30 przed Chr.–476 po Chr.	

### Zadanie 12. (0–2)

Zaznacz wszystkie prawidłowe odpowiedzi.

Wśród procesów, jakie zaszły na terytorium Imperium Rzymskiego w okresie pryncypatu największe znaczenie dziejowe miały:

- A. romanizacja prowincji      B. rozwój chrześcijaństwa  
C. podbój Galii i Brytanii      D. Wędrówka Ludów

A	B	C	D

### Zadanie 13. (0–6)

Wskaż postacie i wydarzenia związane z okresem nowego Cesarstwa.

- A. August      E. Krassus      I. narodziny chrześcijaństwa      L. wielostopniowy aparat biurokratyczny  
B. Cezar      F. Pompejusz      J. system współrzędów  
C. Dioklecjan      G. Teodozjusz      K. podbój Galii      Ł. ustanowienie drugiej stolicy Imperium  
D. Konstantyn      H. I triumwirat

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł

### Zadanie 14. (0–3)

Zaznacz wszystkie zdania prawdziwe.

- A. Początkiem Wędrówki Ludów był najazd Hunów na step czarnomorski.  
B. Zdeponowanie przez Odoakra cesarza rezydującego w Rzymie uznaje się za koniec Cesarstwa Zachodniego.  
C. Cesarz Justynian trwale odbudował Imperium na Zachodzie.  
D. Na początku VII w. po Chr. europejskie prowincje Cesarstwa Wschodniorzymskiego zalane zostały przez Słowian.  
E. Do końca VII w. po Chr. Imperium skutecznie broniło Egiptu oraz swych prowincji azjatyckich przed Arabami.

A	
B	
C	
D	
E	

### Test I – Klucz (maksymalnie 69 pkt.)

**Zadanie 1. (0–7):** teksty literackie: *poematy*, teksty nieliterackie: *inskrypcje, listy, dokumenty, napisy na monetach*, ŹRÓDŁA NIEPISANE: *źródła archeologiczne, źródła ikonograficzne*. **Zadanie 2. (0–4):** A – *periodyzacja*, B – *miasta antycznego*, C – *800 r. przed Chr.*, D – *600 r. po Chr.* **Zadanie 3. (0–2):** A, B. **Zadanie 4. (0–13):** 1 – A, B, F, H, K, N, O, P, R, 2 – E, G, I, Ł. **Zadanie 5. (0–5):** 4, 3, 5, 2, 1. **Zadanie 6. (0–5):** 1 – B, 2 – D, 3 – D, 4 – C, 5 – A. **Zadanie 7. (0–1):** A. **Zadanie 8. (0–14):** EPOKA ARCHAICZNA – (p): B, D, II, IV, (k): A, III; EPOKA KLASYCZNA – (p): A, III, (k): E, I; EPOKA HELLENISTYCZNA – (p): E, I, (k): C, V. **Zadanie 9. (0–1):** D. **Zadanie 10. (0–3):** 2 – *upadek potęgi Aten*, 3 – *Filip II*, 5 – *imperium rozpadło się*. **Zadanie 11. (0–3):** 1. królewska, 2. Republika, 3. Cesarstwo. **Zadanie 12. (0–2):** A, B. **Zadanie 13. (0–6):** C, D, G, J, L, Ł. **Zadanie 14. (0–3):** A, B, D

### Test II – Człowiek i gospodarka

Semestralny rozkład materiału. Część II, lekcja: 10 (14)

### Zadanie 1. (0–5)

Przeczytaj poniższy tekst a następnie: podaj nazwę krainy, której charakterystykę on zawiera (odpowiedź podaj w tytule tekstu); wskaż i popraw błędy, jakie znajdziesz w poszczególnych zdaniach (odpowiedzi podaj w tabeli).

*Kolebką cywilizacji europejskiej była najmniejsza i najuboższa kraina basenu Morza Śródziemnego. Kraina ta leży na półwyspie, którego dominującym elementem są niziny. Góry zbudowane są głównie ze skał wulkanicznych – wytwarzają mało gleby, są bardzo podatne na erozję. Skutecznym sposobem przeciwdziałania erozji gleby jest ponowne zalesianie terenów, na których lasy zostały wycięte. Działania takich jednak prawie nie podejmowano, gdyż były one pracochłonne. Natomiast pozbawione lasów okolice zamieniano na pastwiska dla kóz. Wypasanie kóz było nieco mniej pracochłonnym sposobem ochrony gleby przed erozją. Tereny przydatne pod uprawę znajdowały się na niewielkich żyznych dolinach, wtloczonych między masywy górskie. Bogactwo zasobów uzupełniał jeszcze jeden ważny czynnik naturalny – wszechobecne morze.*

	Jest poprawnie	Powinno być
1. zdanie		
2. zdanie		
3. zdanie		
4. zdanie		
5. zdanie		
6. zdanie		
7. zdanie		
8. zdanie		
9. zdanie		

**Zadanie 2. (0–3)**

Wskaż wszystkie prawidłowe odpowiedzi.

Rolnictwo typu śródziemnomorskiego oparte było na uprawie:

- A.** drzewa oliwnego    **B.** drzewa sandałowego    **C.** fasoli  
**D.** soi    **E.** winorośli    **F.** zboża

A	B	C	D	E	F

**Zadanie 3. (0–4)**

W wolne pola tabeli wpisz informacje, których brakuje w zamieszczonych poniżej zdaniach.

Rolnictwo typu śródziemnomorskiego wykształciło się w III tysiącleciu przed Chr. na wyspach egejskich i Peloponezie. W połowie II tysiąclecia przed Chr. objęło już całą Grecję kontynentalną. Jego powstanie przyczyniło się do narodzenia cywilizacji [A] i [B]. Z czasem objęło ono cały basen Morza Śródziemnego, gdzie wprowadzali je Grecy, [C] i [D].

A	
B	
C	
D	

**Zadanie 4. (0–1)**

Zaznacz odpowiedź prawdziwą.

W Imperium Rzymskim kategoria ludności zależnej przestała istnieć w roku:

- A.** 198 po Chr.    **B.** 212 po Chr.  
**C.** 312 po Chr.    **D.** 395 po Chr.

A	B	C	D

**Zadanie 5. (0–8)**

Podane niżej informacje przyporządkuj wymienionym w tabeli formom własności ziemskiej. Niektóre informacje odnoszą się do więcej niż jednej formy własności ziemskiej.

- A.** produkcja na własne potrzeby  
**B.** niewolnicy podstawową siłą roboczą  
**C.** sezonowe wykorzystywanie najmniejszej siły roboczej  
**D.** produkcja przede wszystkim na rynek  
**E.** przede wszystkim produkcja rolna  
**F.** przede wszystkim pasterstwo

	A	B	C	D	E	F
1. drobne gospodarstwo rodzinne						
2. willa						
3. latyfundium						

**Zadanie 6.** (0–2)

Podaj dwie cechy rolnictwa śródziemnomorskiego, z powodu których twierdzenie zawarte w poniższym zdaniu jest prawdziwe.

*Rozwój cywilizacyjny regionów, w których rozpowszechnione było rolnictwo typu śródziemnomorskiego był ściśle związany z gęstością zaludnienia.*

ARGUMENTY:

1.	
2.	

**Zadanie 7.** (0–1)

W okresie późnego Cesarstwa produkcja broni była skoncentrowana w:

A. *fabricae* należących do państwa

B. latyfundiach należących do państwa

C. prywatnych warsztatach rzemieślniczych

A	B	C

**Zadanie 8.** (0–3)

Zaznacz narzędzia i umiejętności znane w Imperium Rzymskim.

A. kosa

B. pług o lemieszu obracającym skiby ziemi

C. uzyskiwanie tzw. surówki żelaza

D. żniwiarka

A	B	C	D

**Zadanie 9.** (0–1)

Najwięcej wynalazków technicznych i innowacji technologicznych świat śródziemnomorski zawdzięczał:

A. Celtom    B. Fenicjanom

C. Grekom    D. Rzymianom

A	B	C	D

**Zadanie 10.** (A: 0–10, B: 0–6)

Przeczytaj uważnie fragment dzieła Cyserona *O powinnościach*.

*Przed wszystkim gani się ogólnie te sposoby zarobkowania, które wzbudzają przeciw sobie niechęć ludzką, jak na przykład zawód celników [poborców podatkowych] lub lichwiarzy. Następnie niegodny człowieka wolnego i przynoszący ujmę jest sposób zarobkowania przeróżnych najemników, od których nabywa się tylko pracę, a nie jakieś umiejętności; bo zapłata, jaką otrzymują, jest swego rodzaju wynagrodzeniem za niewolnicze posługi. Za nikczemnych trzeba także uznać tych, którzy nabywają towar od kupców, by zaraz go odsprzedać komuś innemu, gdyż bez daleko idących kłamstw nie osiągnęłyby żadnego zysku, a zaprawdę nie masz nic brzydszego od kłamstwa. Zawody hańbiące uprawiają też wszyscy rzemieślnicy, bo w rękodziele nie może być nic szlachetnego. [...] Z drugiej strony, jeśli chodzi o umiejętności, które już to wymagają znaczniejszej wiedzy, już to przynoszą jakiś nieprzeciętny pożytek, jak na przykład sztuka leczenia, budowania, tudzież biegłość w udzielaniu uczniających nauk, to przystoją one tym ludziom, dla których stanu są stosowne. Handel z kolei, jeżeli jest drobny, pozostawać należy za zajęcie uwłaczające; jeżeli zaś jest rozległy i obraca wielkimi zasobami, jeśli sprowadza z wszystkich stron wiele towarów i bez oszustwa dostarcza ich wielu ludziom, to nie trzeba go zbytnio ganić. Zdaje się, że można nawet ze wszech miar pochwalić takiego kupca, jeżeli syt zysku czy raczej zadowolony z osiągniętych korzyści przeniesie się z portu na rolę i podąży do swoich wiejskich posiadłości [...]. Ze wszystkich jednak sposobów zarobkowania nie ma nic lepszego, nic płodniejszego, nic miłszego, nic godniejszego człowieka, szczególnie wolnego, niżli uprawa roli.*

(Cyt. za: A. Ziółkowski, jw., s. 82–83.)

A. Wykorzystując informacje zawarte w tekście uporządkuj wymienione poniżej zajęcia według kryterium przedstawionego w tabeli.

1. Zajęcia godne człowieka wolnego	2. Zajęcia nieprzynoszące ujemny ludziom wolnym odpowiedniego stanu	3. Zajęcia przynoszące ujemny człowiekowi wolnemu

B. Napisz krótki list do przyjaciela, w którym wyjaśnisz, dlaczego, jako człowiek wolny, zdecydowałeś się podjąć studia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego na Wydziale Rolniczym. Uzasadnij swój wybór wykorzystując argumenty zawarte w przytoczonym wyżej tekście.

**Zadanie 11. (0–7)**

Uporządkuj chronologicznie, od najwcześniejszego, kraje i regiony, w których zaczęto wykorzystywać pieniądź.

	cały świat grecki
	Egipt
	Kartagina
	Lydia
	miasta greckie w Azji Mniejszej
	miasta Fenicji
	Rzym

**Zadanie 12. (0–1)**

Zmniejszenie zawartości kruszcu w monecie w stosunku do zawartości nominalnej określa się mianem [A].

A	
---	--

**Zadanie 13. (0–2)**

Tzw. konstancyński system monetarny oparty był na:

A. miedzi      B. srebrze      C. złocie

A	B	C

Wprowadzony został w [W] wieku po Chr.

i utrzymał się w Europie aż do czasów nowożytnych.

W	
---	--

**Test II. – Klucz (maksymalnie 54 pkt.)**

**Zadanie 1. (0–5):** GRECJI, 2 – są góry, 3 – z wapienia, 7 – np. sposób ten nie zapobiegał erozji, 9 – np. brak bogactw naturalnych rekompensował... **Zadanie 2. (0–3):** A, E, F. **Zadanie 3. (0–4):** A – minojskiej, B – mykeńskiej, C – Fenicjanie, D – Rzymianie. **Zadanie 4. (0–1):** B. **Zadanie 5. (0–8):** 1 – A, 2 – B, C, D, E, 3 – B, D, F. **Zadanie 6. (0–2):** Np. 1 – było bardzo pracochłonne, 2 – wykorzystywano w nim przede wszystkim pracę ludzi. **Zadanie 7. (0–1):** A. **Zadanie 8. (0–3):** A, B, D. **Zadanie 9. (0–1):** A, **Zadanie 10. (A: 0–10, B: 0–6 – otwarte):** A: 1 – rolnik, bogaty kupiec, 2 – lekarz, inżynier, nauczyciel, 3 – celnik, lichwiarz, najemna praca fizyczna, spekulowanie, rzemiosło. **Zadanie 11. (0–7):** 3, 6, 5, 1, 2, 4, 7. **Zadanie 12. (0–1):** A – psucia monety. **Zadanie 13. (0–2):** C, W – IV

**Test III. – Człowiek i społeczeństwo**

Semestralny rozkład materiału. Część II, lekcja: 15 (21)

**Zadanie 1. (0–3)**

Podstawową jednostką terytorialno-ludnościową w cywilizacji grecko-rzymskiej była autonomiczna wspólnota zamieszkująca określone, niewielkie terytorium. Podaj nazwę tej wspólnoty w języku polskim, greckim i łacińskim.

j. polski	
j. grecki	
j. łaciński	

**Zadanie 2.** (0–5)

W wolne pola tabeli wpisz informacje, których brakuje w zamieszczonych poniżej zdaniach.

W świecie grecko-rzymskim rodzina była [A] i powtórne małżeństwo zawierano tylko w wypadku śmierci jednego ze współmałżonków bądź też rozwodu. W [B] rodzina składała się z rodziców i dzieci – syn, który zakładał własną rodzinę wychodził spod władzy ojca. Była to tzw. [C]. W [D] cały majątek rodziny oraz wszyscy potomkowie pozostawali pod władzą ojca rodziny. Była to tzw. [E].

A	
B	
C	
D	
E	

**Zadanie 3.** (0–1)

Powiedzenie, że kobiecie wypada pokazywać się publicznie dopiero w wieku, gdy ludzie będą ją pytali czyją jest matką, a nie czyją żoną dotyczyło kobiet w:

A. Grecji    B. Rzymie

A	B

**Zadanie 4.** (0–2)

W przytoczonych zdaniach uzupełnij brakujące terminy.

- Miasta greckie, w których wolnej ludności nieposiadającej majątku przyznano podstawowe prawa obywatelskie nazwano później [A].
- Miasta greckie, w których zachowano zasadę, że członkiem wspólnoty może być tylko człowiek wolny posiadający określony majątek, nosiły nazwę [B].

A	
B	

**Zadanie 5.** (0–15)

Przyporządkuj postaci, terminy, nazwy i cechy ustroju Atenom i/lub Sparcie.

A. *agoge*    B. Attyka    C. heloci    D. hoplici  
 E. Klejstenes    F. Lakonia    G. liturgie    H. obywatel  
 I. periojkwowie    J. Solon    K. wspólnota „równych”    L. zgromadzenie

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1. Ateny												
2. Sparta												

**Zadanie 6.** (0–2)

Zaznacz reformy, których nie przeprowadził Solon.

- A. nadał obywatelstwo cudzoziemcom i potomkom poddanych chłopów  
 B. odsunął od władzy arystokrację  
 C. podzielił mieszkańców na cztery klasy majątkowe  
 D. uwolnił poddanych chłopów  
 E. wszystkich, którzy byli w stanie kupić sobie wyposażenie hoplickie dopuścił do udziału w zgromadzeniu

A	B	C	D	E

**Zadanie 7.** (0–2)

Zaznacz wszystkie cechy wspólnoty rzymskiej odróżniające ją od innych wspólnot istniejących w starożytności:

- A. była otwarta wobec cudzoziemców  
 B. jej członkowie strzegli czystości krwi obywatelskiej i nie dopuszczali obcych do wspólnoty  
 C. kobiety miały w niej bardzo niski status  
 D. od samego początku obejmowała ogół mieszkańców, w tym ludność zależną

A	B	C	D



**Zadanie 8.** (0–7)

Uporządkuj w kolejności chronologicznej, od najwcześniejszego, wydarzenia z dziejów Rzymu.

	nadanie sobie przez arystokrację rodową statusu stanu patrycjuszy
	obalenie monarchii
	postawienie na szczycie drabiny społecznej dziedzicznego stanu senatorskiego
	przejęcie władzy w ręce arystokracji rodowej
	secesja niezależnych rolników – utworzenie przez nich własnej organizacji o nazwie plebs
	wykształcenie się wąskiej elity – nobilew
	wyodrębnienie się w miastach Imperium stanu dekurionów

**Zadanie 9.** (0–3)

Przyporządkuj pojęciu jego charakterystykę.

- A. Samorządne gminy mieszkańców Italii niebędących obywatelami rzymskimi.  
 B. Zakładane na odległych terenach miasta, zasiedlane przez Rzymian, lecz organizowane jako odrębne miasta-państwa, związane z metropolią wieczystym przymierzem i zobowiązane do dostarczania jej posiłków wojskowych.  
 C. Kolonie tworzone jako samorządne gminy rzymskich obywateli.  
 D. Podbite miasta, którym Rzymianie narzucili własne obywatelstwo bez pozbawiania ich wewnętrznej autonomii.

	A	B	C	D
1. kolonie latiońskie				
2. kolonie rzymskie				
3. municypia				

**Zadanie 10.** (0–1)

Zaznacz odpowiedź prawdziwą.

W roku 212 po Chr. cesarz Karakalla:

- A. nadał obywatelstwo rzymskie całej wolnej ludności Imperium  
 B. nadał wyłączne prawo pełnienia funkcji oficerskich przedstawicielom stanu ekwitów  
 C. nakazał używania języka łacińskiego na terytorium całego Imperium  
 D. wprowadził zasadę pierwszeństwa członków stanu senatorskiego w ubieganiu się o najwyższe urzędy w państwie

A	B	C	D

**Zadanie 11.** (0–5)

Przyporządkuj definicję „barbarzyńcy” okresowi, w jakim była przyjmowana przez Greków i Rzymian. Jedna z definicji pasuje do dwóch okresów.

1. Grecy w epoce klasycznej za barbarzyńców uważali
2. Grecy w epoce hellenistycznej za barbarzyńców uważali
3. Grecy od ok. I w. po Chr. za barbarzyńców uważali
4. Rzymianie w czasach późnej Republiki za barbarzyńców uważali
5. Rzymianie w czasach Cesarstwa za barbarzyńców uważali

- A. wszystkich poza sobą i Grekami.  
 B. wszystkie ludy żyjące poza granicami Imperium.  
 C. wszystkich poza sobą, Europejczykami i Persami.  
 D. wszystkich nie-Greków.  
 E. wszystkich oprócz siebie i Rzymian.

	A	B	C	E	F
1					
2					
3					
4					
5					

**Zadanie 12.** (0–8)

W odpowiednich polach tabeli zaznacz prawdziwe informacje dotyczące społeczeństwa późnego Cesarstwa na Wschodzie i na Zachodzie.

- A. bogacenie się miast
- B. feudalizacja
- C. miasta: małe ufortyfikowane centra administracji lokalnej
- D. *patrocinium*
- E. przejęcie kontroli nad miastami przez namiestników prowincji
- F. przejmowanie ekonomicznych funkcji miast przez rezydencje wielkich właścicieli ziemskich
- G. przejmowanie przez wielkich obszarników obowiązku ściągania i przekazywania państwu podatków
- H. utrzymanie przez elity miast stosunkowo silnej pozycji
- I. w miastach biskupi przeciwwagą dla wpływów wielkich właścicieli
- J. w miastach koncentracja życia ekonomicznego
- K. wzmocnienie samorządu lokalnego

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1. na Wschodzie											
2. na Zachodzie											

**Zadanie 13.** (0–2)

Zaznacz wszystkie prawidłowe odpowiedzi.

A	B	C	D

Ostateczny kres organizacji społecznej opartej na mieście antycznym

- A. położyła ogólna dezorganizacja Imperium
- B. położyła zmiana mentalności społeczeństwa spowodowana rozpowszechnieniem się chrześcijaństwa
- C. położyło wyludnienie
- D. położyły długotrwałe nieurodzaje i wywołany przez nie kryzys gospodarczy

**Test III. – Klucz (maksymalnie 56 pkt.)**

**Zadanie 1. (0–3):** 1 – *miasto-państwo*, 2 – *polis*, 3 – *civitas*. **Zadanie 2. (0–5):** A – *monogamiczna*, B – *Grecji*, C – *mała rodzina*, D – *Rzymie*, E – *wielka rodzina*. **Zadanie 3. (0–1):** A. **Zadanie 4. (0–2):** A – *demokracjami*, B – *oligarchii*. **Zadanie 5. (0–15):** 1 – B, D, E, G, H, J, L, 2 – A, C, D, F, H, I, K, L. **Zadanie 6. (0–2):** A, B. **Zadanie 7. (0–2):** A, D. **Zadanie 8. (0–7):** 4, 1, 6, 2, 3, 5, 7. **Zadanie 9. (0–3):** 1 – B, 2 – C, 3 – D. **Zadanie 10. (0–1):** A. **Zadanie 11. (0–5):** 1 – D, 2 – D, 3 – E, 4 – A, 5 – B. **Zadanie 12. (0–8):** 1 – E, H, J, 2 – B, C, D, F, G. **Zadanie 13. (0–2):** A, C

**Test IV. – Człowiek i władza**

Semestralny rozkład materiału. Część II, lekcja: 20 (26)

**Zadanie 1.** (0–1)

Poniżej przytoczone zdanie jest zdaniem:

*W klasycznym mieście-państwie istniały wyodrębnione ze społeczeństwa struktury władzy.*

prawdziwym	falszywym

**Zadanie 2.** (0–5)

Zaznacz wszystkie prawidłowe odpowiedzi.

W starożytności, w zależności od epoki, słowem *basileus* określano:

- A. cesarzy rzymskich
- B. członka kolegium archontów odpowiedzialnego za sprawy religijne
- C. królów w Sparcie
- D. tyranów w miastach greckich epoki archaicznej
- E. urzędników przewodniczących zgromadzeniom w miastach greckich
- F. władców hellenistycznych

A	B	C	D	E	F

**Zadanie 3.** (0–2)

W wolne pole w tabeli wpisz brakujący termin, a następnie zaznacz prawidłową odpowiedź.

Władza jednostki w *poleis* greckich nosi nazwę [W]. Tę formę sprawowania rządów Grecy przestali akceptować:

- A. w końcu VII w. przed Chr.      B. w końcu VI w. przed Chr.  
C. w końcu V w. przed Chr.      D. w końcu IV w. przed Chr.

W			
A	B	C	D

**Zadanie 4.** (0–1)

W wolne pole w tabeli wpisz brakujący termin.

Podstawą ideologii elity rzymskiej przez cały okres istnienia Republiki była nienawiść do władzy królewskiej, czyli [A].

A	
---	--

**Zadanie 5.** (0–2)

Podaj dwa argumenty na poparcie poglądu, zgodnie z którym dzień tzw. przywrócenia Republiki przez następcę Cezara należy uznać za początek Cesarstwa.

**Zadanie 6.** (0–5)

Podane niżej cechy ustroju polis uporządkuj według kryterium zamieszczonego w tabeli.

- A. dostępność i charakter urzędów  
B. dostępność i charakter rady  
C. istnienie instytucji zgromadzenia ogółu obywateli  
D. kryteria obywatelstwa  
E. wzajemne stosunki między zgromadzeniem a innymi instytucjami

	A	B	C	D	E
1. Cechy niezmiennie ustroju polis					
2. Cechy zmienne ustroju polis					

**Zadanie 7.** (0–11)

Przyporządkuj terminy i nazwy Atenom i/lub Sparcie.

- A. *agoge*      B. archonci      C. Areopag      D. dwaj królowie      E. eforowie  
F. fyle      G. Rada Pięciuset      H. Rada Starszych      I. stratedzy      J. zgromadzenie obywateli

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1. Ateny										
2. Sparta										

**Zadanie 8.** (0–7)

Połącz dwie części zdania, tak by powstało zdanie zawierało informację prawdziwą. Powinnoś utworzyć siedem zdań.

1.	W pierwszej połowie VII w. przed Chr. w Sparcie	A	zgromadzenie posiadało prawo wyboru urzędników.
2.	W Atenach, do czasu reform Solona,	B	zakres praw obywatelskich powiązany był z wysokością majątku.
3.	W Atenach, po reformie Solona,	C	zakres praw obywatelskich związany był z urodzeniem.
4.	W Atenach, po reformie Klejstenesa,	D	obywatele podzieleni byli na 10 terytorialnych fyl.
		E	ustrój został określony pisemną ustawą.
		F	władzę sprawowali przedstawiciele eupatrydów.
		G	istniała procedura ostracyzmu.

	A	B	C	E	F	G
1						
2						
3						
4						

**Zadanie 9.** (0–1)

Pierwszym demagogiem w Atenach był:

- A. Klejstenes      B. Perykles      C. Solon

A	B	C

**Zadanie 10.** (0–5)

Przyporządkuj instytucji politycznej Republiki Rzymskiej funkcję jaką pełniła.

- A. funkcje ustawodawcze
- B. wybór urzędników
- C. najwyższa władza w Republice
- D. przydzielanie obywateli do odpowiednich jednostek, określanie wysokości ich majątku
- E. nadawanie rzymskiego obywatelstwa
- F. opiniowanie projektów ustaw

	A	B	C	D	E	F
1. cenzorzy						
2. lud rzymski						
3. senat						
4. zgromadzenie centurialne						
5. zgromadzenie tribusowe						

**Zadanie 11.** (0–18)

Nazwom urzędników przyporządkuj informacje o pełnionej przez nich funkcji.

- A. dziesięć osób równocześnie pełniło ten urząd
- B. mógł zwoływać zebranie plebsu
- C. mógł zwołać zgromadzenie tribusowe
- D. nadzwyczajny urzędnik o najwyższej władzy
- E. niósł *fascēs* przed dzierżycielem imperium
- F. pomocnik wyższego urzędnika odpowiedzialny za sprawy finansowe
- G. posiadał prawo weta wobec działań innych urzędników
- H. równocześnie dwie osoby pełniły ten urząd
- I. sprawował urząd nie dłużej niż pół roku
- J. urząd sprawował do czasu wykonania zadania, do którego został powołany
- K. zarządzał prowincją
- L. zastępował w mieście konsula, gdy ten wyruszył na wojnę

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1. dyktator												
2. konsul												
3. kwestor												
4. liktor												
5. pretor												
6. trybun plebejski												

**Zadanie 12.** (0–4)

Ułóż w kolejności chronologicznej, od najwcześniejszego, działania, jakie były podejmowane w okresie pryncypatu w celu wybrania nowego cesarza.

	przyznanie przez senat imperatorowi godności, które dawały mu pełnię władzy cesarskiej
	dokonanie aklamacji we wszystkich jednostkach armii
	dokonanie aklamacji przez pretorianów w Rzymie
	nadanie decyzji senatu mocy ustawy przez zgromadzenie

**Zadanie 13.** (0–2)

Zaznacz wszystkie prawidłowe odpowiedzi.

Decydujący wpływ na zróżnicowanie losów politycznych Wschodniej i Zachodniej części Imperium Rzymskiego miało:

- A. nierównomierne rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa w obu częściach Cesarstwa
- B. powstanie Nowego Rzymu – Konstantynopola
- C. podział Imperium przez Teodozjusza
- D. rozpowszechnienie języka greckiego na Wschodzie i łacińskiego na Zachodzie

A	B	C	D

**Test IV. – Klucz (maksymalnie 64 pkt.)**

**Zadanie 1. (0–1):** *falszywe*. **Zadanie 2. (0–5):** A, B, C, D, F. **Zadanie 3. (0–2):** W – *tyranii*, B. **Zadanie 4. (0–1):** A – *odium regni*. **Zadanie 5. (0–2):** Np. *adoptowany syn Cezara otrzymał od senatu wszelką władzę jaką senat mógł mu przyznać, pozostałe uprawnienia August otrzymał od zgromadzenia*. **Zadanie 6. (0–5):** 1 – C; 2 – A, B, D, E. **Zadanie 7. (0–11):** 1 – B, C, F, G, I, J; 2 – A, D, E, H, J. **Zadanie 8. (0–7):** 1 – E; 2 – C, F; 3 – A, B; 4 – D, G. **Zadanie 9. (0–1):** B. **Zadanie 10. (0–5):** 1 – D; 2 – C; 3 – F; 4 – B; 5 – A. **Zadanie 11. (0–18):** 1 – B, C, D, I, J; 2 – B, C, H; 3 – F; 4 – E, 5 – B, C, K, L; 6 – A, B, C, G. **Zadanie 12. (0–4):** 3, 2, 1, 4. **Zadanie 13. (0–2):** B, C

**Test V. – Człowiek i wojna**

Semestralny rozkład materiału. Część II, lekcja: 24(33)

**Zadanie 1. (0–2)**

Zaznacz wszystkie zdania prawdziwe.

- Poleis* w epoce archaicznej prowadziły między sobą wojny w celu wzajemnego wyniszczenia się.
- Wojny prowadzone między *poleis* nie przeszkadzały w normalnym życiu.
- Niekiedy celem wojny prowadzonej między *poleis* było narzucenie hegemonii.
- W wyniku wojen prowadzonych w VI w. przed Chr. Ateny narzuciły swoją hegemonię sąsiednim *poleis* i utworzyły Związek Peloponeski.

1	2	3	4

**Zadanie 2. (0–3)**

W wolne pola w tabeli wpisz brakujące terminy.

W epoce archaicznej i klasycznej typowymi greckimi wojownikami byli ciężkozbrojni piechurzy nazywani [A]. Walczyli oni w zwartym szyku zwanym [B]. Do walki na morzu od VI w. przed Chr. Grecy zaczęli wykorzystywać nowy typ okrętu wojennego – [C].

A	
B	
C	

**Zadanie 3. (0–7)**

Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej, od najwcześniejszego.

	Najazd Kserksesa na Grecję
	Tzw. wyprawa dziesięciu tysięcy
	Utworzenie Związku Hellenów
	Utworzenie Związku Korynckiego
	Utworzenie Związku Morskiego
	Wybuch powstania jońskiego
	Wybuch wojny peloponeskiej

**Zadanie 4. (0–10)**

Połącz postać z informacją o niej.

- A. brat króla perskiego, podjął próbę zdobycia tronu wykorzystując najemników greckich  
 B. król Epiru, obrońca Tarentu  
 C. król Macedonii, dokonał podboju Persji  
 D. król Macedonii, narzucił swą hegemonię miastom Grecji kontynentalnej, z wyjątkiem Sparty  
 E. król Sparty, dowódca w bitwie pod Termopilami  
 F. pierwszy wódz grecki, który rozgrywał bitwy, wykorzystując ściśle współdziałanie jazdy i piechoty  
 G. rozbudował flotę ateńską, przyczynił się do zwycięstwa Greków nad Persami w bitwie pod Salaminą  
 H. wielki król Persji, przewodził wyprawie, której celem był podbój Grecji  
 I. wielki król Persji, przegrał bitwy nad Granikiem, pod Issos i Gaugamelą  
 J. wódz kartagiński podczas II wojny punickiej  
 K. ostatni diadoch

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1. Aleksander											
2. Cyrus Młodszy											
3. Dariusz III											
4. Epaminondas											
5. Filip II											
6. Hannibal											
7. Kserkses											
8. Leonidas											
9. Pyrros											
10. Temistokles											

### Zadanie 5. (0–11)

Przyporządkuj podane bitwy wojnom, w czasie których zostały stoczone.

Bitwa:

- A.** nad Granikiem    **B.** pod Artemizjon    **C.** pod Cheroneą    **D.** pod Gaugamelą  
**E.** pod Issos    **F.** pod Kannami    **G.** pod Kynoskefalaj    **H.** pod Leuktrami  
**I.** pod Magnezją    **J.** pod Maratonem    **K.** pod Mykale    **L.** pod Platejami  
**Ł.** pod Salaminą    **M.** pod Zumą    **N.** w Termopilach

Bitwy stoczone:	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N
1. w czasie tzw. wojen perskich															
2. w czasie wypraw Aleksandra Wielkiego															
3. w czasie wojen punickich															

### Zadanie 6. (0–8)

Przeczytaj uważnie fragment tekstu.

[...] *Zatem niech każdy wytrwa w rozkroku stojąc, a obie nogi niech oprze o ziemię mocno, i zęby zaciśnię.*

*Nagolennice niech kryją mu nogi, a w górze niech piersi oraz ramiona sklepieniem tarczy szerokiej osłania, niechaj olbrzymim oszczepem wywija prawą swą dłoń, niech pióropuszem z nad hełmu groźnie w powietrzu potrząsa, czyni godne olbrzymów spełniając, niech uczy, jak walczyć, niechaj się wrażeń pocisków, tarczą okryty nie lęka; ale niech kroczy naprzód i z bliska włócznią potężną, lubo też mieczem, wymierzy cios i wroga niech zgładzi, nogę przy nodze niech stawia i tarczę opiera o tarczę, do pióropusza pióropusz, hełm niech przybliży do hełmu, niechaj się z wrogiem potyka do piersi pierś przybliżywszy, czy to miecza dzierży rękojeść, czy włócznią potężną [...].*

(Tyrtajos [fragment nr 8], cyt. za M. Węcowski, jw., s. 203–204.)

Na podstawie informacji zawartych w tekście napisz jakie zachowanie i brak jakich umiejętności przynosiły wstyd greckiemu wojownikowi. Użyj nie więcej niż dziesięciu zdań.

### Zadanie 7. (0–5)

Wskaż wrogów Imperium Rzymskiego, którzy zagrali mu w III i IV w. po Chr.

- A.** Alemanowie    **B.** Frankowie    **C.** Goci    **D.** Hunowie    **E.** Kartagińczycy

F. Macedończycy    G. Partowie    H. Persowie pod rządami dynastii Sasanidów  
 I. Persowie pod rządami dynastii Achajmenidów    J. Samnici

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J

**Zadanie 8. (0–4)**

Podane poniżej informacje na temat armii rzymskiej uporządkuj według kryterium przedstawionego w tabeli.

- A. przyjęcie do armii ochotników
- B. scalenie trzydziestu manipułów legionu w dziesięć kohort
- C. stworzenie z jednostek granicznych odrębnej formacji pod wodzą lokalnych dowódców
- D. wprowadzenie legionu złożonego z trzydziestu manipułów jako podstawowej jednostki wojska rzymskiego

- E. wyodrębnienie jednostek manewrowych w oddzielną formację podlegającą naczelnemu dowództwu

	A	B	C	D	E	F
1. zmiany wprowadzone przez Konstantyna						
2. zmiany wprowadzone przez Mariusza						

- F. zastąpienie falangi manipułami

**Zadanie 9. (0–2)**

Zaznacz zdania fałszywe.

A	B	C	D	E

- A. Rozszerzanie panowania rzymskiego poza basen Morza Śródziemnego zainicjował Cezar.
- B. W Lesie Teutoburskim Rzymianie odnieśli miażdżące zwycięstwo nad Germanami.
- C. Cesarz Tyberiusz podjął decyzję o wycofaniu się Rzymian z Germanii.
- D. Tzw. Wał Hadriana stanowił element limesu naddunajskiego.
- E. Zdecydowany wpływ na osłabienie Cesarstwa w III w. po Chr. miała zaraza, która rozszalała się w 251 r. po Chr.

**Test V. – Klucz (maksymalnie 52 pkt.)**

**Zadanie 1. (0–2):** 2, 3. **Zadanie 2. (0–3):** A – *hoplitami*, B – *falangą*, C – *trierę*. **Zadanie 3. (0–7):** 2, 6, 3, 7, 4, 1, 5. **Zadanie 4. (0–10):** 1 – C, 2 – A, 3 – I, 4 – F, 5 – D, 6 – J, 7 – H, 8 – E, 9 – B, 10 – G. **Zadanie 5. (0–11):** 1 – B, J, K, L, Ł, N, 2 – A, D, E, 3 – F, M. **Zadanie 6. (0–8):** otwarte. **Zadanie 7. (0–5):** A, B, C, D, H. **Zadanie 8. (0–4):** 1 – C, E, 2 – A, B. **Zadanie 9. (0–2):** B, D

**Test VI. – Człowiek i Bóg**

Semestralny rozkład materiału. Część II, lekcja: 27 (38)

**Zadanie 1. (0–4)**

W odpowiednie miejsca tabeli wpisz terminy, których wyjaśnienia podano poniżej.

- 1. [A] – religia, której zasady są nagromadzeniem kształtowanych od najdawniejszych czasów wierzeń i zachowań.
- 2. [B] – religia, która rodzi się lub przynajmniej jest w jakiejś mierze określana przez działanie Boga, rozpoznawane i werbalizowane przez ludzi.
- 3. [C] – wiara w istnienie wielu bogów.
- 4. [D] – wiara w jednego boga.

A	
B	
C	
D	

**Zadanie 2. (0–4)**

Napisz krótką ulotkę informacyjną, nie więcej niż pięć zdań/punktów, dla cudzoziemców, którzy przebywają w Twoim mieście w czasie wielkiego święta ku czci bóstwa opiekuńczego wspólnoty. W ulotce użyj terminów: A. czystość rytualna/zmaza rytualna, B. ofiara (krwawa/bezkrwawa), C. tabu, D. uroczystości kultowe.

*Święto ku czci bóstwa opiekuńczego wspólnoty*

**Zadanie 3.** (0–4)

Zaznacz wszystkie odpowiedzi prawdziwe.

Za przyczynę wszelkich niepowodzeń w życiu społeczności Grecy uważali reakcję bogów na  
**A.** korzystanie z usług wróżbitów    **B.** stan nieczystości rytualnej  
**C.** uprawianie magii    **D.** złamanie tabu

Aby poznać przyczyny niezadowolenia bogów Grecy  
 zwracali się do

**E.** kapłanów    **F.** wróżbitów  
**G.** wyroczni    **H.** znawców mitów

A	B	C	D	E	F	G	H

**Zadanie 4.** (0–3)

Zaznacz zdania fałszywe.

1. W religijności Greków ogromną rolę odgrywała osobista więź wiernego z bóstwem opiekuńczym wspólnoty.
2. Dla Greków poglądy na naturę bogów nie były częścią religii, formułowali je myśliciele – poeci, filozofowie.
3. Grecy posiadali sprecyzowaną, powszechnie przyjętą doktrynę religijną.
4. Mity były uważane przez Greków za zbiór świętych przekazów, w które bezwzględnie wierzono.

1	2	3	4

**Zadanie 5.** (0–3)

Przeczytaj uważnie fragment tekstu autorstwa wielkiego greckiego historyka Herodota.

*Od kogo [...] każdy z bogów pochodzi albo czy zawsze wszyscy istnieli i jaką mają postać, o tym wiedzą Hellenowie dopiero, by tak rzec, od wczoraj i przedwczoraj. Albowiem Hezjod [poeta epicki z przełomu VIII i VII w. przed Chr. – A.Z.] i Homer, jak sądzę, są tylko o czterysta lat ode mnie starsi, a nie więcej. A ci właśnie stworzyli Hellenom teogonię [rodowody bóstw – A.Z.], nadali bogom przydomki, przydzielili im kult i uniejętności i określili ich postać.*

(Cyt. za: A. Ziółkowski, jw., s. 208.)

Wypisz trzy informacje na temat religii Greków podane przez Herodota w powyższym tekście.

**Zadanie 6.** (0–2)

Zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi.

Grecy, którzy chcieli kontynuować po śmierci swój indywidualny byt

**A.** brali udział w tzw. kultach misteryjnych  
**B.** oddawali cześć bogom opiekuńczym wspólnoty w jednym z sanktuariów panhelleńskich

**C.** przystępowali do sekt  
**D.** rygorystycznie przestrzegali czystości rytualnej

A	B	C	D

**Zadanie 7.** (0–4)Przeczytaj uważnie fragment *Dziejów Rzymu od założenia miasta* Liwiusza.

*Przed wymarszem konsulów z Rzymu [na wojnę z Galami] odprawiono dziewięciodniowe uroczystości ofiarne, ponieważ w Wejach spadł z nieba deszcz kamienny. A na wspomnienie jednego znaku złowróżebnego zameldowano, jak to bywa, również inne. W Minturnach piorun uderzył w świątynię Jowisza i w gaj Maryki, a w Atelli w mur i bramę. W Kapui wilk wpadł w noc w bramę i rozszarpał strażnika. Te znaki wróżebne zażegnano ofiarami z większych zwierząt ofiarnych, a nadto odprawiono z postanowienia pontyfików [kapłanów] jednodniowe modły. [...] Po należytych wywiązaniu się z powinności wobec bogów konsulowie przeprowadzili rekrutację.*

(Cyt. za: M. Węcowski, jw., s. 246–247.)

Wykorzystując informacje zawarte w tekście oraz wiedzę pozaźródłową wyjaśnij termin:

- A.** auspice – .....  
**B.** pax deorum – .....



**Zadanie 8. (0–3)**

Podaj trzy nazwy, jakimi określano wyznawców judaizmu: ✓ .....  
 ✓ .....  
 ✓ .....

**Zadanie 9. (0–7)**

W wolne pola tabeli wpisz informacje, których brakuje w zamieszczonych poniżej zdaniach.

Jeszua, Jozue to grecka forma imienia [A]. Nie znamy dokładnej daty Jego narodzin, natomiast wiemy, że zaczął nauczać w 29 r. i czynił to przez rok lub trzy lata. Jego ukrzyżowanie nastąpiło, gdy prokuratorem Judei był [B]. Zapisem nauk Jozuego są [C]. On sam nazywał siebie Synem Człowieczym, lecz Jego uczniowie uznali Go za Mesjasza, czyli [D]. Uczniowie szybko zaczęli działać wśród wyznawców kultów tradycyjnych. W jednym z wielkich ośrodków tych kultów – Antiochii – po raz pierwszy nazwano ich [E]. W najwcześniejszym okresie wierni poszczególnych miast tworzyli autonomiczne gminy (gr. *ekklesia*), na czele których stali [F]. Kościoły lokalne tworzyły [G], czyli powszechny.

A	
B	
C	
D	
E	
F	
G	

**Zadanie 10. (0–4)**

Pośród wymienionych wskaż działania, które zostały podjęte przez podanych niżej cesarzy.

- A.** nawrócił się na chrześcijaństwo  
**B.** wprowadził zakaz kultu pogańskiego  
**C.** wydał edykt tolerancyjny oficjalnie kończący prześladowania chrześcijan  
**D.** zapoczątkował prześladowania chrześcijan

	A	B	C	D
1. Konstantyn				
2. Neron				
3. Teodozjusz				

**Test VI. – Klucz (maksymalnie 38 pkt.)**

**Zadanie 1. (0–4):** A – religia tradycyjna, B – religia objawiona, C – politeizm, D – monoteizm. **Zadanie 2. (0–4):** pytanie otwarte – użycie każdego ze wskazanych terminów 1 pkt. **Zadanie 3. (0–4):** B, D, F, G. **Zadanie 4. (0–3):** 1, 3, 4. **Zadanie 5. (0–3):** Np. (1) grecki świat bogów został uporządkowany przez poetów, (2) Hezjoda i Homera ok. VIII w. przed Chr., (3) Grecy nie mieli świętych ksiąg, w których zapisane byłyby informacje o ich bogach. **Zadanie 6. (0–2):** A, C. **Zadanie 7. (0–4):** pytanie otwarte – po 1 pkt. za wykorzystanie wiedzy, po 1 pkt. za odwołanie się do testu. **Zadanie 8. (0–3):** Izraelici, Judejczycy, Żydzi. **Zadanie 9. (0–7):** A – Jezus, B – Pilat, C – Ewangelie, D – Chrystusa, E – chrześcijanami, F – biskupi, G – Kościół katolicki. **Zadanie 10. (0–4):** 1 – A, C; 2 – D; 3 – B

**Test VII. – Człowiek i kultura**

Semestralny rozkład materiału. Część II, lekcja: 32 (47)

**Zadanie 1. (0–2)**

Wskaż wszystkie prawidłowe odpowiedzi.

Największymi darami Grecji dla świata są:

- A.** filozofia **B.** nauka **C.** pismo alfabetyczne **D.** prawo

A	B	C	D

**Zadanie 2. (0–3)**

Wskaż zdania, w których zawarte są prawdziwe informacje odnoszące się do poematów Homera.

- A.** Poematy Homera powstały w połowie VIII w. przed Chr.  
**B.** Ich wysoki poziom artystyczny i kunsztowna konstrukcja nasuwają wniosek, że poematy te powstały na piśmie.  
**C.** Poematy Homera zakazane były w Sparcie.  
**D.** Poematy Homera bardzo silnie oddziaływały na kształt cywilizacji greckiej i rzymskiej.

A	B	C	D

**Zadanie 3. (0–1)**

Oprócz igrzysk w Olimpii, igrzyska panhelleńskie odbywały się również:

- A.** w Atenach, Delfach i Tebach **B.** w Atenach, Delfach, Sparcie  
**C.** w Delfach, Eginie, Syrakuzach **D.** w Delfach, na Istmie (Przesmyku Korynckim), w Nemei

A	B	C	D

**Zadanie 4.** (0–2)

Wskaż wszystkie prawidłowe odpowiedzi.

W epoce archaicznej arystokraci miast greckich najchętniej spędzali czas:

**A.** biorąc udział w dysputach filozoficznych

**B.** biorąc udział w sympozjonach

**C.** uprawiając sport

**D.** przechadzając się w portykach

A	B	C	D

**Zadanie 5.** (0–2)

Przyporządkuj terminowi wyjaśnienie.

1. Porządek dorycki	A. pierwsze budowle powstały ok. 570–560 r. przed Chr., był stosowany w miastach greckich w Azji Mniejszej i na wyspach egejskich.
2. Porządek joński	B. powstał zapewne w Koryncie ok. 650 r. przed Chr., rozprzestrzenił się w Grecji kontynentalnej i w koloniach greckich na Zachodzie.
	C. powstał w Atenach ok. 600 r. przed Chr., rozprzestrzenił się w Attyce i na wyspach egejskich.

	A	B	C
1.			
2.			

**Zadanie 6.** (0–4)

Wymienionym postaciom przyporządkuj informacje o nich.

1. Demokryt z Abdery	A. był twórcą teorii atomistycznej.
2. Parmenides z Elei	B. był twórcą teorii dialektyki.
3. Pitagoras z Samos	C. był uważany przez Greków za pierwszego filozofa, astronoma i matematyka.
4. Tales z Miletu	D. odkrył, że istnieją dwa źródła poznania – doświadczenie i rozum; na podstawie czysto rozumowej analizy uznał, że świat poznawany w doświadczeniu jest nierzeczywistą uludą.
	E. sformułował domysł, że wszechświat jest kosmosem (ładem), że ma strukturę matematyczną.

	A	B	C	D	E
1.					
2.					
3.					
4.					

**Zadanie 7.** (0–11)

Pojęcia, zjawiska i wydarzenia przyporządkuj epoce w dziejach Grecji.

**A.** gimnazjon najważniejszym miejscem miasta greckiego

**B.** narodziny historiografii

**C.** odbudowa Akropolu wg planów Fidiasza

**D.** ostateczne ukształtowanie się podstawowych gatunków dramatu: tragedii i komedii

**E.** „oświecenie jońskie”

**F.** powstanie filozofii

**G.** powstanie szkoły epikurejskiej w filozofii

**H.** powstanie szkoły stoickiej w filozofii

**I.** ustanowienie igrzysk

**J.** założenie Akademii przez Platona

**K.** założenie Lykeionu (Liceum) przez Arytotelesa

	A	B	C	D	E	F	F	G	H	I	J	K
1. epoka archaiczna												
2. epoka klasyczna												
3. epoka helenistyczna												

**Zadanie 8.** (0–5)

Wskaż przedstawicieli sztuk plastycznych.

- A. Ajschylos      B. Apollonios      C. Archimedes      D. Arystarchos      E. Arystoteles  
 F. Arystofanes      G. Eratostenes      H. Euklides      I. Eurypides      J. Fidiasz  
 K. Hekatajos      L. Herodot      Ł. Hipparchos      M. Lizyp      N. Myron  
 O. Platon      P. Poliklet      R. Praksyteles      S. Sofokles      T. Tukidydes  
 U. Zenon

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	

**Zadanie 9.** (0–1)

Za ojców myśli europejskiej uważani są:

- A. Demokryt, Platon, Arystoteles      B. Pitagoras, Platon, Arystoteles  
 C. Sokrates, Platon, Arystoteles      D. Tales, Platon, Arystoteles

A	B	C	D

**Zadanie 10.** (0–7)

W wolne pola tabeli wpisz informacje, których brakuje w zamieszczonych poniżej zdaniach.

Astronomowie greccy w epoce hellenistycznej stworzyli modele wszechświata wyjaśniające ruchy ciał niebieskich. Model umieszczający Ziemię w centrum kosmosu, zwany [A] oraz model umieszczający Słońce w centrum kosmosu, zwany [B], którego twórcą był [C]. Pod wpływem autorytetu najślawniejszego astronoma starożytności [D] powszechnie przyjęty został model [E]. Nosi on nazwę systemu [F] od imienia aleksandryjskiego astronoma i geografa [G], którego dzieło *System matematyczny* było do czasów Kopernika podstawowym wykładem astronomii.

A	
B	
C	
D	
E	
F	
G	

**Zadanie 11.** (0–1)

Do czasów renesansu poezję wszystkich literatur europejskich kształtowali:

- A. Ajschylos, Eurypides, Sofokles      B. Homer, Horacy, Owidiusz  
 C. Wergiliusz, Cyceon, Owidiusz      D. Wergiliusz, Horacy, Owidiusz

A	B	C	D

**Zadanie 12.** (0–2)

Wskaż wszystkie zdania prawdziwe.

- Od I w. przed Chr. w rzymskiej praktyce prawnej zaczęto postępowanie sądowe opierać na opiniach prawników – znawców prawa oraz teoretyków prawa.
- Prawo udzielania porad nadane wybitnym prawnikom przez Augusta oznaczało, że opinie tych prawników miały moc wiążącą przy rozstrzyganiu przez sędziów kontrowersyjnych spraw.
- W latach 528–534 powstał tzw. kodeks Justyniana zwany popularnie *Prawem tablic*.

1	2	3

**Test VII. – Klucz (maksymalnie 41 pkt.)**

**Zadanie 1.** (0–2): A, B. **Zadanie 2.** (0–3): A, B, D. **Zadanie 3.** (0–1): D. **Zadanie 4.** (0–2): B, C. **Zadanie 5.** (0–2): 1 – B; 2 – A. **Zadanie 6.** (0–4): 1 – A; 2 – D; 3 – E; 4 – C. **Zadanie 7.** (0–11): 1 – E, F, I; 2 – B, C, D, J, K; 3 – A, G, H. **Zadanie 8.** (0–5): J, M, N, P, R. **Zadanie 9.** (0–1): C. **Zadanie 10.** (0–7): A – geocentrycznym, B – heliocentrycznym, C – Arystarchos, D – Hipparchos, E – geocentrycznym, F – ptolemejskiego, G – Klaudiusza Ptolemeusza. **Zadanie 11.** (0–1): D. **Zadanie 12.** (0–2): 1, 2